

Tak človek, kot je dr. Kuhar, nam je prav zdaj zelo potreben v Ameriki. Ker je bil do zadnjega dne Jugoslavije doma, bo vedel povedati in razložiti ves položaj in znal bo tudi voditi pravo akcijo med ameriški Jugoslovani in med ameriško javnostjo za restoracijo Jugoslavije.

Kot povedo, je dr. Kuhar še mlad človek, fin dečko, po stanu duhovnik, po rojstvu pa zavezen koroški Slovenec. Njegovega prihoda željno pričakujemo.

"AMERIŠKA DOMOVINA"

AMERICAN HOME

SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER

5117 St. Clair Avenue Cleveland, Ohio
Published daily except Sundays and Holidays

NAROČNINA:
Za Ameriko in Kanado, na leto \$5.50. Za Cleveland, po pošti, celo leto \$7.00
Za Ameriko in Kanado, pol leta \$3.50. Za Cleveland, po pošti, pol leta \$3.50
Za Cleveland, po raznašalci: celo leto \$5.50; pol leta \$3.00
Za Evropo, celo leto, \$7.00
Posamezna številka, 3c

SUBSCRIPTION RATES:
United States and Canada, \$5.50 per year; Cleveland, by mail, \$7.00 per year
U. S. and Canada, \$3.50 for 6 months; Cleveland, by mail, \$5.50 for 6 months
Cleveland and Euclid, by carrier \$5.50 per year, \$3.00 for 6 months
European subscription, \$7.00 per year, \$3.00 for 6 months
Single copies, 3c

Entered as second-class matter January 5th, 1909, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3d, 1879.

83 No. 101 Wed., April 30, 1941

Kako si Hitler predstavlja svetovni mir

Nemško časopisje ne more prehlaviti ameriškega polkovnika Lindbergha (ki se je tni odpovedal polkovniškemu činu), ker je oni dan izjavil, da Anglija ne bo nikdar zmagała v tej vojni, pa naj ji Zed. države dajo še toliko pomoči. In ker nima Anglija nobenega izgleda za zmago, je rekel Lindbergh, bi morale Zed. države začeti takoj z akcijo, da bi se začela pogajanja za premirje ali mir v Evropi.

Slavni letalec Lindbergh, ki je res veščak v letalstvu, je pa kot poznavalec svetovnega položaja zelo slabo podkovan. Morda je velik idealist, ki bi rad videl, da bi ves svet živel v miru. Toda ne pozna pa Hitlerja in še manj pa pozna Hitlerjeve načrte.

Morda bi trenutno res prav prišlo Hitlerju, da bi se začela mirovna pogajanja. To se pravi zdaj, ko ima vso Evropo v malhi. Morda bi Hitlerju prav prišlo nekaj let premirja, da bi si lahko zlizal rane, ki mu jih je prizadela dosedanja vojna. Saj menda ne bo nihče trdil, da ne stane Hitlerja vojna vsak dan ogromno denarja in ogromno žrtev. Torej bi mu zelo prav hodilo, če bi ga svet poprosil za premirje in Hitler bi začel zopet graditi nove zaloge tankov, letal in kar najbolj potrebuje: bojne ladje, s čimer bi potem, ko bi imel vsega dovolj, udaril na Ameriko.

Da bi se hotel pa Hitler pogajati za kako pravičnjo premirje, o tem pa ni govora. To smo videli oni dan, ko je razbita jugoslovanska armada prosila nemško poveljstvo za premirje. Nemci so odgovorili, da o kakem premirju ne more biti nobenega govora, ampak samo brezpogojna predaja jugoslovanske armade, da naj že določi Hitler kakršne pogoje hoče.

Hitlerjev načrt gre samo za enim ciljem in ta je podjarmiti ves svet. In da je res na tem potu, vidimo danes v Evropi. Evropa ima vso, Rusija je njegova dekla, enako Japonska. Treba mu je zrušiti še angleški imperij in zatem Zed. države in stal bo vrh zemeljske oble kot gospodar vsega vesoljnega sveta.

Hitler ima namen to doseči, ali pa bo pri tem sam uničen. Na pol pota se ne bo ustavil. Hitler ne bo sprejel nobenih pogojev, on hoče popolno oblast, ali pa nič. Njegovi mirovni pogoji so tanki in bombniki. Drugače on ne pozna. Vsakemu narodu da dvojce na izbiro: ali se mu poda in pridruži, ali pa ga stre. On verjame samo v močno pest in absolutno oblast nad vsakim narodom.

Zato pa Hitler še danes daje francoskemu državniku Clemenceau-j u prav, ki je hotel po prvi svetovni vojni popolnoma streti Nemčijo in ne, da bi se ji naložilo samo nekaj kazni. In Clemenceau bi bil to storil, da mu niso zabranili mehkočutni Amerikanci in Angleži, ki so mislili, da je nemški narod dovolj tepen. Hitler zdaj prizna, da je bila radi te popustljivosti zdaj Francija uničena in da je v taki stiski Anglija in da se bo ta popustljivost upletala tudi Amerikancem.

Hitler je nekoč izjavil: "Kadar bom jaz delal mirovno pogodbo, ne bo taka, kot je bila ona v Versailles. Jaz ne bom dopustil, da bi se mogel kak narod še kdaj dvigniti. Kdor mi bo prišel na pot, ga bom zdrobil in če rečem zdrobil, to mislim v polnem pomenu besede."

Ker je Hitler takih nazorov, tudi ve, kaj more pričakovati nemški narod, če bi bila Hitlerjeva armada kdaj premagana. Nič več se ne bo zgodilo, da bi se naložilo Nemcem nekaj globe, potem se jim pa zopet dovolilo, da se oborožijo in jim zato celo prodajalo potrebni material, kot se je zgodilo po zadnji vojni, ko je Hitler zgradil letala, tanke in drugo z francoskim angleškim in ameriškim materialom. Pa to se ni vse! Amerika, Anglija in Francija so mu celo denar posodile, da si je zgradil tak silen bojni stroj.

Hitler ve, kaj ga čaka v slučaju poraza, zato bo pa zdaj, ko je na bojnem pohodu in ker mu gre vse po sreči, napel vse sile, ne bo štedil ne vojakov ne drugo, samo da bo zmagal.

Če bi oni, ki pravijo, da Hitler ne bo nikdar napadel Amerike, malo pregledali knjige in razne zapiske, kjer so zabeležene Hitlerjeve izjave, bi precej drugače govorili. Hitler je nekoč, na primer, izjavil: "Jaz ne poznam nobenih mirovni pogojev. Zame velja samo pravilo: popolnoma uničiti sovražnika. Ako pustiš sovražniku samo nitko, s katero se bo držal pri življenju, bo neprestano sanjaril o maščevanju in ob prvi priliki te bo napadel. Človek je žival, ki se ne da trenirati. Toda znanost nam je dala v roke sredstva, da uničimo narode fizično in duševno. Premirja so navadna laž in zgodovina nam dokazuje, da taki mirovni pogoji ne drže dolgo."

"Mir! Mi ne potrebujemo miru v Evropi," je razkladal dalje Hitler. "Kar mi potrebujemo v Evropi je samo nemško nadvlado. Edino potem bo mir. Samo en narod mora biti oborožen in ta narod so Nemci. Potem pa bodo drugi narodi lahko živeli v miru pod nemškim varstvom. Nemci so stan vojakov v Evropi, vsi drugi evropski narodi so pa stan delavcev."

Morda bodo kmalu začeli naciji in fašisti vpiti po premirju. Tak klic že prihaja od komunistov, ki so zavezniški fašizma in nacizma. Tak mir v tem trenutku bi dal Hitlerju čas, da bi uredil podjarmljene dežele in organiziral njih naravno bogastva za nove tanke, nova letala, nove bombe.

Zborovanje slovenskih podpornih organizacij dne 19. aprila 1941

v glavnem stanu SNPJ, Chicago, Illinois

Zborovanje odpre br. Janko N. Rogelj, gl. predsednik Ameriške bratske zveze ob 9:30 zjutraj s pojasnilom, da je upravni odsek ABZ pozval na skupno zborovanje vse slovenske centralizirane podporne organizacije v Zdr. državah z edinim namenom za skupno pomožno akcijo rojakom v Jugoslaviji, katere je zadela katastrofa kot je že vsem znano; dolžnost nas vseh je, priskočiti na pomoč, kolikor je pač največ mogoče. In taka skupna akcija je mogoča, ako se združijo v to svrhu vse jugoslovanske podporne organizacije v Ameriki, ker te predstavljajo do malega 90% vseh Jugoslovancev, bivajočih v Ameriki. To zborovanje naj položi temelj tej skupni pomožni akciji in izvoli skupen odbor iz vseh slovenskih podpornih organizacij za smoterno pomožno akcijo.

Br. Anton Zbašnik, gl. tajnik ABZ pojasni, da je sklicanje tega zborovanja odziv apela, katerega je izdal jugoslovanski poslanik Fotić v Washingtonu, za organiziranje vseh jugoslovanskih podpornih organizacij za skupno pomožno akcijo prizadetim rojakom v Jugoslaviji, ki se nedvomno nahajajo v brezupnem stanju. Naša dolžnost je, da se združimo za skupno pomožno akcijo, delati moramo skupno ne oziraje se na mišljenje ali prepričanje posameznika, ker le na ta način bo naše delo uspešno. Vsa akcija naj se vrši v soglasju z zakoni Zdr. držav in pod okriljem ameriškega Rdečega križa, ker le tedaj bo potrebnim v Jugoslaviji v resnici pomagano tako, kot mi vsi želimo. Udeležba dokazuje, da je poziv ABZ dosegel prvi namen, t. j. skupno zborovanje, in prepričan je, da bomo dosegli tudi končni cilj, t. j. da bomo vsi skupno pomagali, kolikor nam bo mogoče. Izjavlja, da smo vsi enega mišljenja, pomagati našim bratom v stari domovini, ki so sedaj brez moči in potrebni podpore kot še nikdar prej ne. Nadvse razveseljen je ta pojav, ki dokazuje, da v času resne potrebe smo vsi edini.

Br. Joseph Zalar, gl. tajnik KSKJ, izjavi, da je ta sestanek sedaj prvi v zgodovini Slovencev v Ameriki, na katerem so zastopane do malega vse slovenske podporne organizacije za skupno akcijo, kar je neprecenljive vrednosti; to dokazuje, kadar gre za skupno dobrobit nas vseh, naših rojakov in bratov, budi tukaj v naši volji ali tam v stari domovini, smo vsi enega mišljenja, enega prepričanja, in dokler bo nas vodila ta misel, je naš uspeh zagotovljen; upa trdno, da bomo v tej akciji ostali složni, delali skupno in imeli pred nami samo eden cilj, dokazati svetu, da smo mi za edinstvo Jugoslavije in odločno zavračamo vsako cepljenje, vsako separatistično gibanje brez ozira, kje in od koga.

Br. Vincent Cainkar, gl. predsednik SNPJ, pozdravi vse navzoče in se pridružuje govornikom, da je naša sveta dolžnost nastopiti skupno in tudi on misli, da je ta sestanek zgodovinske važnosti za vse Jugoslovane v Ameriki, ker ta sestanek bo gotovo pričetek tako potrebne skupne akcije vseh Jugoslovancev, da nam bo mogoče nuditi res pravo pomoč našim zaslužnim bratom v stari domovini. — Predloži naslednji dnevni red:

- 1) Otvoritev zborovanja.
- 2) Volitev predsednika zborovanja.
- 3) Vpisavanje organizacij in zastopnikov.
- 4) Razprava o pomožni akciji.
- 5) Izjava in apel na ameriške Slovence.
- 6) Izjava in zahvala predsedniku Franklinu D. Rooseveltu in vladi Zdr. držav.
- 7) Volitev centralnega odbora.
- 8) Razno.
- 9) Zaključek zborovanja.

Predloženi dnevni red soglasno odobren.

Za predsednika zborovanja je soglasno izvoljen br. Joseph Zalar, gl. tajnik KSKJ.

Br. Anton Zbašnik predlaga, naj se potrdi zapisnikar zborovanja Peter Bernik; predlog soglasno sprejet.

Zastopane so naslednje organizacije:

Ameriška bratska zveza — Janko N. Rogelj, Anton Zbašnik.

Jugoslovanska podpora zveza Sloga — John Ermenc, Anton Ganič.

Kranjsko-slovenska katoliška jednota — Joseph Zalar, Frank Gospodarič.

Slovenska narodna podpora zveza — Vincent Cainkar, Ivan Molek.

Slovenska svobodomiselná podpora zveza — William Rus, Frank Pucelj.

Zapadna slovanska zveza — Leo Jurjovec, Mike Popovič.

Slovenska ženska zveza — Josephine Erjavec, Mary Tomažin.

Zastopnikov nista poslali organizaciji Slovenska dobrodelna zveza in Družba sv. Družine.

Br. Anton Zbašnik prečita naslednje pismo br. Johna Gornika, tajnika Slovenske dobrodelne zveze:

Cleveland, 17. aprila 1941.

Committee for Yugoslav Relief
2657-59 S. Lawndale Avenue
Chicago, Illinois

Cenjeni:

S tem potrjujem prejem brzojavk z dne 16. in 17. aprila. Na omenjena vabila Vam sporočam v toliko, da se strinjam s tem, da se organizira Centralni odbor vseh Jugoslovancev, kateri bi zbiral doneske za pomoč prizadetim v stari domovini.

Kakor razumem brzojav, da se za enkrat sklicujejo samo zastopniki slovenskih organizacij, kar je dobra ideja le, ako smo mi Slovenci pripravljeni pokazati svetovni in posebno ameriški javnosti, da ne držimo več skupaj z ostalimi Jugoslovani.

Moje skromno mnenje je, da se ameriški Jugoslovani ne obrnemo (zlasti Slovenci ne) proč od jugoslovanske države. Moj skromni nasvet je, da držimo skupaj, pazimo, da ne napravimo napake kot so to storili Hrvatje in to v najbolj kritičnih časih.

Glede zastopstva SDZ nismo na prvi sestanek poslali nikogar, prepričan pa sem, da bo naš gl. odbor pripravljen sodelovati v imenu organizacije za pomoč prizadetim Slovincem in Jugoslovanom.

Ako bo zasnovan program in napravljeni zaključki, prosim, sporočite. Zadevo predložijo na seji gl. odbora dne 27. aprila. Želeč Vam zdravih zaključkov in veliko uspeha, sem,

z bratskim pozdravom,

JOHN GORNIK, gl. tajnik.

Soglasno sprejet predlog, da se pismo vzame na znanje in zaneše v zapisnik.

Br. Zalar pojasni, da je prepričan, da bo tudi organizacija Družba sv. Družine sodelovala v tej skupni akciji, akoravno ni poslala zastopnikov; pojasnilo se vzame na znanje.

Br. Cainkar predlaga, da so navzoči zastopniki pravomočni zastopati prijavljene organizacije na temu zborovanju; predlog soglasno sprejet.

Br. Vincent Cainkar predstavi Johna Gottlieba, ki poroča, da se je prejšnji večer vršil sestanek Srbov, ki so izvolili Jugoslovanski pomožni odbor; podrobnosti mu niso znane. Se vzame na znanje.

Br. Leo Jurjovec poroča, da je bil navzoč na prvem shodu, katerega je sklical jugoslovanski konzul v Chicagu, na katerem je bilo pojasnjeno, da bo izvoljen začasni pomožni odbor, na kar bo pozneje sklican velik javni shod v svrhu izvolitve centralnega odbora, v katerem naj bi bili zastopani Slovenci, Hrvati in Srbi. Njemu ni bilo nikdar sporočeno, kdaj se bo ta shod vršil in kot je bilo sedaj poročano, se je vršil nekaj sestanek, na katerega on ni bil povabljen; on sam je pa sklical shod v svoji okoliščini, toda udeležba ni bila tolika, kot bi bilo pričakovati. Na tem shodu ni bilo ničesar definitivnega sklenjenega. — Poročilo se vzame na znanje.

Br. Anton Zbašnik poroča, da se je na Elyju že vršil shod vseh slovenskih društev in izvoljen je bil krajevni odbor, ki bo vršil pomožno akcijo v svojem okrožju po navodilu centralnega odbora, ki naj bo izvoljen na tej konferenci. Poudarja ponovno, da bo popolen uspeh mogoč le, ako se vse organizacije organizirajo za skupno delo in ravno tako tudi društva po slovenskih naselbinah naj se organizirajo na isti način; prepričan je, da se bo to izvršilo ker dogodki in stari domovini so jasen dokaz, kaj v resni uri nesloga povzroči. Ti dogodki naj bodo šola za nas. Naše podporne organizacije v Ameriki so pravi reprezentant našega življa v Zdr. državah.

Br. Joseph Zalar poroča, da so slovenska društva v Jolietu tudi že na delu za to pomožno akcijo; bil je sestanek vseh slovenskih društev, izvoljen poseben odbor in ta odbor bo vršil svoje delo po navodilu centralnega odbora. Na vidiku moramo imeti eno dejstvo, to je vršiti to pomožno akcijo za vse ljudstvo v Jugoslaviji, ne smemo nikogar prezreti, kdor je v potrebi, za nas naj bo Jugoslavija kot celota in ne samo eden narod ali ena dežela.

Br. Mike Popovič poroča, da se je, kot je bil obveščen, v So. Chicagu vršil sestanek ali konferenca 16 srbskih društev; podrobnosti tega zborovanja mu niso znane, dvomi pa, da bi bil izvršen kak definitivni sklep ali da bi se organiziral kak poseben odbor.

Br. John Ermenc poroča, da je bil v Milwaukeeju že sklican shod vseh jugoslovanskih društev in sicer na pobudo JPZ Sloge; odzvala so se vsa društva razun hrvaških; kaj je vzrok, da se hrvaška društva niso odzvala, mu ni jasno. Gl. odbor JPZ Sloge je neoporečno za skupno akcijo in v teh smernicah bo sodeloval po svojih najboljših močeh.

Br. Janko Rogelj poroča, da je tudi Hrvatska bratska zajednica za skupno akcijo kot je razvidno iz poziva na skupno konferenco, ki je bil poslan iz gl. urada HBZ. Ta poziv ostro obsoja vsako separatistično gibanje, ki je dobilo nekoliko opore med Hrvatji v Ameriki.

Br. Vincent Cainkar izjavlja, da je že današnji sestanek zadosten dokaz, da smo za skupno akcijo za združeno Jugoslavijo in da smo odločno proti vsakemu separatističnemu gibanju, pa naj se pojavi kjerkoli ali od kogarkoli; zbrani smo tukaj zastopniki vseh slovenskih podpornih organizacij z enim samim namenom, skupno sodelovati v pomoči našim bratom v stari domovini. Organizacije, tukaj zastopane, predstavljajo neoporečno 90% vseh Slovencev v Ameriki; separatistično gibanje, kolikor ga je, je delo nekaterih prodanih posameznikov, ki v resnici ne predstavljajo nikogar drugega kot peščico onih, ki so vedno pripravljeni prodati ne samo sebe, ampak cele narode.

Sestra Josephine Erjavec želi pojasniti, ali bo mogoče poslati pomoč v Jugoslavijo, t. j. ali ne bosta Amerika in Anglija oporekali, ker je dežela zasedena po osišču.

Br. Joseph Zalar pojasni, da bo vsa pomoč v Jugoslavijo poslana po ameriškem Rdečem križu; kajti po obstoječih zakonih vsaka skupina ali organizacija, ki zbira prispevke ali vodi kakršnokoli že pomožno akcijo za inozemstvo, se mora prijaviti državnemu departmentu za zunanje zadeve in dobiti zadevno dovoljenje. Iz Amerike se vodi v inozemstvu pomožne akcije edino s posredovanjem ameriškega Rdečega križa. Ameriški Rdeči križ je del mednarodne organizacije Rdečega križa in za to organizacijo veljajo mednarodni zakoni, po katerih ta organizacija vrši svoje pomožne akcije po vsem svetu ne oziraje se, ali je dotični kraj ali ljudstvo, ki potrebuje pomoči, v miru ali v vojni; v vojnem času vrši svojo pomožno akcijo v deželah vseh zavojevanih držav.

Br. Molek pojasni, da se organizacije Rdečega križa sedaj poslužujejo tudi Nemci in pošiljajo zavitke ujetnikom v Angliji in Kanadi in ameriški Rdeči križ vrši svojo pomožno akcijo že precej časa na Poljskem in deli tam podporo.

Sestra Josephine Erjavec želi pojasniti, ali bodo pomoč dobili Jugoslovani, ne pa Nemci ali Italijani, ki so momentalno deželo zasedli in jo bodo morda tudi obdržali kot svojo vazalko.

Br. Zalar pojasni, da vespovsod ameriški Rdeči križ deli podporo po svojih uradnih in ima popolno nadzorstvo nad razdelitvijo, t. j. da strogo pazi, da podporo v resnici dobijo oni, ki so je potrebni in za katere je bila določena, kajti take so določbe mednarodnega Rdečega križa. Dosedaj so tudi Nemci in Italijani upoštevali te določbe; ako bi jih ne, bi bili končno tudi oni prizadeti.

Br. Frank Gospodarič izjavi, da je zelo razveseljeno dejstvo, da se izreče za skupno akcijo. Sedaj bo najprvo potrebno, da takoj stopimo v stik z ameriškim Rdečim križem in sporočimo naš zaključek. Za uspešno naše delo bo treba vstopiti te pomožne akcije dobro organizirati; v vsaki naselbini, kjer je več društev, bo potreben odbor vseh teh društev, ki bo vodil zbiranje prispevkov v svojem kraju, določiti bo treba za vsak tak okraj posebno kvoto; ta odbor se ne bo smel zadovoljiti samo med našimi ljudmi, ampak od splošnega prebivalstva v dotičnem kraju, na sličen način, kot to delajo druge po mozne akcije kot n. pr. Britski pomožni odbor, Grški pomožni odbor in kot je vršil Finski pomožni odbor itd.

Br. Ivan Molek izjavi, da je za to konferenco pripravil poseben proglas na vse ameriške Jugoslovane za skupno pomožno akcijo in ta proglas predloži tej konferenci v razpravo in osvojitve; prečita proglas ali izjavo.

(Besedilo Izjave je bilo že priobčeno v vseh slovenskih listih, zato je tu izpuščeno. — Op. zapisnikarja.)

Po prečitavanju br. Janko Rogelj predlaga, da se ta proglas sprejme kot prečitan; vsestransko podpiranje in pri glasovanju je predlog soglasno sprejet, nakar navzoči zastopniki proglas podpisajo. — Br. Janko N. Rogelj izjavi, da je ta proglas sprejemljiv tudi za SDZ in br. Joseph Zalar izjavi, da je ta proglas sprejemljiv tudi za Družbo Sv. Družine.

(Dolge na tretji strani)

Strelske vaje

Vsem članom Slovenskega kluba v Barberu naznanjam, da pričemo s strelskimi vajami, 4. maja s strelskimi vajami. To je prva nedelja v mesecu, in zato pa ste vabljeni, da se prav gotovo udeležite. Vsi ste vsi člani s svojimi družinami in prav tako so vabljeni tudi vsi prijatelji lovskega kluba.

Na zadnji seji je bilo sklenjeno, da se bo napravilo kosila, na da se bo napravilo kosila, vse člane in njih družine, in do prišli k prvim strelskim vajam v tej sezoni. Prosim, da se udeležite v velikem lu. Lovci zavedajte se, da vaj ne bomo imeli uspešno, če ne pridite v nedeljo vsi k strelskim vajam.

Z lovskim pozdravom za venski lovski klub v Barberu, Ohio,

J. Lukežič, tajnik

Komunisti na delu

Preteklo soboto, 26. aprila, so se podali komunisti na delo, da razdele nekaj svoje literature in letakov. Za to svoj cilj so si izbrali Jugoslovanski čer v Public Music drug, kjer se je pošteno demantiral jugoslovanski narod zbrati pomore svoji stari domovini svojim bratom in sestram, tih nahajajo v pomembnem Narod se je zbral, da bi ameriškega Rdečega križa, mago kolikor pač more.

Komunisti pa so seveda dobro vedeli, da se bo tu precej lepo število jugoslovanskega naroda in so se takoj dali na delo, a ne za pomoč, ji zatirani stari domovini, pak zato, da so tam delovali strupeno propagando, jim pošilja Jože Stalin.

Vodja teh delilcev komunistične propagande pa je bil pet Petar Margetič, ki je znan komunistični agitator, rojaki v Clevelandu, ki so gira nekako ujedinenje delavcev za svobodo in svojih vodij. Vselej se ljudje na delu, kjer se naš pošten narod, da tam, na pošten narod, da tam, svoj strup. Ze nad tega hodi Petar krog naših trgov, od enega do drugega slovenskega trgovca in na naravnost govori, da ne vstopnice itd. Petar Margetič bi želel, da bi propagandisti, ker po njegovem mnenju so vsi trgovci kapitalisti, Zato pa opozarjam vse, da naj bodo od sedaj zelo oprezni in naj se ne dajo varati takim komunistnim agitatorjem. V svoji kularjih napadajo Hitlerja, Musolinija, ki sta pohodila so staro domovino, a oni, do danes pobrali že šest milijard, kot je Finski, vija in še druge razne komunistične govore. Ne, nič ne omenja. Za mene, bene razlike med banditski razred in se ne splošno: Hitler, Mussolini in Stalin. Vsi ti spadajo banditski razred in se ne dobroga niso ti ljudje, li. Umoriti so pa že dali soče nedolžnih žrtev.

Petar Margetič, vodja komunistov na račun Hitlerja zbor Abrašević-Burova Oreški napredni klub mnogo drugih takih klub delujejo za komunistično na skrivaj ali pod lepo dolžno glasečimi se ljudje zbira denar, da gubili narod in da sami račun delavskega razreda prodajanjem raznih oglaškovin, vstopnic na svari, To naj bi bilo v svarilo mu poštenemu narodu, se vsaj od sedaj napredno se izkoriščevalcev, kor da v bodoče v resnici delo za pravo demokracijo in pravih krščanskih načelih.

Stjepan Rosić

SATAN IN ISKARIOT

Po nemškem izvirniku K. Maya

Vprašaje me je pogledal. Pokimal sem mu, ismišlila sva bila. Jezdec je razmetel in nategnil podprsnico. Če-
Naglo, v skok je mislil jez-
pa se je pripravil. Mudilo se
je —
Osem je Apač pokazal v
no poleg sledi. Rahlo sta bi-
vidna odtiska dveh predme-
ki sta bila na eni strani ten-
na drugi strani pa nekoliko
"Uff —!" se je začudil Win-
"Kaj pravi k temu Old
"Moj je imel dve puški. Od-
ju je, da bi imel roke pod-
" —
Niče ne nosi tod dveh pušk
Old Shatterhanda —. Če
imel tale človeka dve puški,
bila ena njegova, drugo pa
dobil nekje spotoma —"
Vsekakor. Čemu bi bil pri-
dve puški iz Almadena? Ne-
mo jo je vzel —. Komu —?"
"Da! Jezdiva dalje!"
Je čez slabe četrte ure se je
cepila. Dvojna sled je pri-
od severa, sled begunca
je kazala proti vzhodu.
"Kod se pride v Almaden?"
"Vprašal Playerja."
"Proti vzhodu."
"Tale sled pa kaže, da je pri-
Weller s svojim spremlje-
om od severa —"
"Pač krenila v stran. Brez
ga gotovo ne."
"Kljutim, da je njun razlog v
z drugo puško, ki jo je
Wellerjev spremljevalec.
Vedite sami dalje na vzhod!
hom za dvojno sledjo proti
vzhodu. Mladi Yuma šetar me
spremljal!"
"Minetou mi ni prav nič za-
da, nisem njega vzel s se-
Razumel je, da mora eden
naju ostati pri ljudeh. Yu-
šetar pa je bil ponosen, da
n njegova izbira za sprem-
valca."
"Kok sva zdirljala po trati,
im prej dognala, ali prav
im, da bi mi tovariši ne
zadili predaleč."
"Za čez deset minut sem
ga, da so moje slutnje pra-
se. Da bi preizkusil Yuma
njegov bistroumnost, sem ga
Kmalu bova našla, po kaj
krenila belokožca v stran.
moj brat, iz česa to skle-
dal je sled, majal z glavo
dejal:"
"Necesar ne vidim —"
"Moj brat naj ne gleda samo
menji, tudi proti nebu naj
" —"
"Kaj sem na temne točke,
ne krožile nad nama v zra-
se spuščale niže, pa se spet
" —"
"Gledal je za mojimi pr-
" —"
"Uff —!" se je začudil. "Mr-
" —"
"Nad enim mestom
" —"
"Mrhovino vidijo."
" —"
"Ne, mrhovina. Na mr-
mo se take roparice takoj
" —"
"Tale mrharji pa še
" —"
"Kakor si prav povedal.
" —"
"V plen še ni mrtev."
" —"
"Ni sva bliže in zagledala
" —"
"mrharjev, teh zdravstve-
policiastov narave. V kro-
se sedli na tleh, med njimi
" —"
"ležalo truplo. Človek je
" —"
"Človek —!" se je zavzel
" —"
"Nobenjo. "Ubit je, mrtev!"
" —"
"Necar se mrtev. Mrharji bi ga
" —"
"Necar se raztrgali. Giblje se
" —"
"Čakajo."
" —"
"Ni so se dvignili, ko sva
" —"
"Za stopila k truplu.
" —"
"Za božjo voljo —! Ali je
" —"
"Eden tistih, ki jih
" —"
"mo rešiti —!"
" —"
"Moj sem se k nesrečnežu.

Herkul je bil —
Moj bratci se še spominjajo
orjaka Herkula. Iz Evrope je
prišel z izseljenci, samo da bi
bil blizu svoji Juditi, lepemu ži-
dovskemu dekletu, ki se je s
svojim očetom vred tudi izseli-
la, ki pa ni marala za njega.
Atlet je bil po poklicu, pošten
človek, pa nekoliko svojeglaven
— in neznansko zaljubljen.
Ampak kako je prišel iz Al-
madena —? In sam —. Ali je
ušel iz rudnika —?
Hude slutnje so me obhaja-
le, ko sem ga preiskoval.
Njegova obleka je bila raz-
trgana, umazana in blatna.
Glava je bila otekla globoko na
čelo, koža je bila krvavo rdeča.
Najbrž ga je kdo udaril s pu-
ško. Ali je prebita tudi loban-
ja, tega v naglici nisem mogel
ugotoviti. Drugih ran nisem
našel. Ko sem se dotikal glave,
je tulil od bolečin in se vzpen-
jal, pa koj spet tiho obležal,
ko sem prenehal s preiskova-
njem.
Vstal sem.
"Vrniti se morava!" sem de-
jal. "Tu mu ne moreva poma-
gati. Vode potrebujeva."
"In če nama spotoma umre?"
"Če nama umre spotoma, bi
umrl tudi tukaj —"
"Kako pa ga spraviva k to-
varišem?"
"Na konja ga vzamem."
"Takega težkega človeka —?"
"Kako pa ga naj drugače od-
peljeva —? Vranec je močen,
bo že nesel dvojno težo. Sicer
pa tovariši še niso daleč."
Težek je bil posel, ki sva se
ga lotila, mučila sva se, da sva
ga spravila k meni na sedlo.
Hudo je bilo tudi za ranjenca,
tulil je, zavedel pa se ni.
Končno sem ga srečno polo-
žil pred sebe na kolena in od-
jezdila sva z mesta nesreče, pa
ne po isti poti, od koder sva
prišla. Ovinek bi bil, ker so to-
variši jezdili medtem dalje.
Potovali so proti vzhodu, mi-
dva pa sva krenila za dvojno
sledjo proti severu. Vrniti sva
se torej morala proti jugovzhodu.
Vranec je moral nositi več,
ko dvojno težo, vključno temu
sem ga pognal v skok. Moral
sem jezdit v skok, ker je taka
ježa najbolj enakomerna in ker
je ranjenec najmanj občutil
sunke. Tiho je ležal, ni se ge-
nil, kakor mrtev je bil. Ko sem
došel naše ljudi, so bile vranče-
ve pa tudi moje moči pri kra-
ju.
Vse je bilo seveda silno rado-
vedno, beli prav tako kakor
Mimbrenji. Obsuli so me, go-
vorili in kričali vse vprek in ho-
teli vedeti, kdo je nesrečnež.
Winnetou je bil miren kakor
vedno. Odpravil je radovedne-
že, mi pomagal položiti ranjen-
ca v travo ter se ga koj lotil.
Mojster je bil v takih rečeh, ra-
zumel se je na rane ko najbolj-
ši zdravnik.
Ko ga je pregledal, je vstal.
"Lobanja ni prebita," je de-
jal. "Belokožec bo živel, če pre-
boli vročnico. Dajte mu hlad-
ne obkladke!"
Vozniki so imeli čebre za na-
pajanje živine, čebula smo na-
šli tudi vodo. Winnetou je ne-
srečnežu ohladil rano, mu na-
ložil obkladke in mu dal postla-
ti na enem izmed vozov. Tako
nežna in izkušena je bila nje-
gova roka, da ranjenec ni niti
enkrat zakričal, niti prebudil se
ni med obvezovanjem.
Nato smo krenili dalje.
Z Winnetouom sva jezdila na
čelu čete. Motil bi se, kdor bi
bil mislil, da me je prijatelj
vprašal po Herkulu. Molčal je
in zamišljen zrl pred sebe.
Poznal sem tisti njegov ob-
raz. Skušal je najti pravo sled
brez moje pomoči. Taka je bila
njegova navada. Ni rad govo-
ril.

ZBOROVANJE SLOVENSKEH PODPORNH ORGANIZACIJ

(Nadaljevanje iz druge strani)

Br. Joseph Zalar izvaja, naj bo ta proglas prirejen tudi v angleškem jeziku za priobčitev v angleških časopisih; soglasno odobreno.

Soglasno zaključeno, da se takoj pošlje ta proglas vsem glasilom slovenskih podpornih organizacij za priobčitev v prvi izdaji in da se apelira na vse ostale slovenske liste v Ameriki, da ta proglas ponatisnejo.

Br. Janko N. Rogelj predlaga, naj predsednik imenuje izmed navzočih tri v odbor, ki naj sestavi zahvalno brzojavko predsedniku Rooseveltu in vladi Zdr. držav. Predlog soglasno sprejet.

V ta odbor so imenovani br. Ivan Molek, br. Janko N. Rogelj in br. Leo Jurjovec.

Besedilo telegrama se glasi:

Honorable Franklin D. Roosevelt
The White House
Washington, D. C.

The Yugoslav War Relief Committee, Slovene Section, organized by the Slovene fraternal societies in the United States, on April 19, 1941, in Chicago, Illinois, for administering and expediting means for the speedy humanitarian aid to the sufferers of invasion and brutal destruction in Yugoslavia, in conjunction with and under control of the American Red Cross, extends hearty thanks for the sympathies and help given by you and your administration to martyred Yugoslavia. The Committee, representing 150,000 American Slovenes organized in fraternal societies in the United States, looks hopefully for a continuation of these expressed sympathies and aid given by this great American democracy to our unfortunate countrymen in Yugoslavia. We join in the faith that the victory of the four freedoms, so gallantly expressed by you, will ultimately liberate not only the Yugoslav peoples but all conquered and wantonly-suppressed peoples throughout the world. To achieve this, your aim, we pledge our undaunted support.

The Yugoslav War Relief Committee,
Vincent Cainkar, Chairman,
Joseph Zalar, Secretary,
Leo Jurjovec, Treasurer.

Sledi obširna razprava, na kak način bi bila ta pomožna akcija najuspešnejša. Razprave se udeležijo vsi navzoči. Po-
udarja se potreba organiziranja posebnih krajevnih odborov, določitev kvote za vsak okraj, prirejanje raznih veselice, pikni-
kov in drugih priredb, katerih prebitek naj bo izrecno name-
njen v pomoč bednim v stari domovini, priobčevanje vzpodbud-
nih člankov v slovenskih listih, sistematično organiziranje zbi-
ranja prostovoljnih darov in prispevkov.

Po izčrpani razpravi soglasno odobreno: Vsaka organiza-
cija naj zbira prispevke od svojih društev in organizacija naj
odda zbrane vsote blagajniku centralnega odbora; v vsaki na-
selbini, kjer sta dva ali več društev, brez razlike kateri podporni
organizaciji pripadajo, naj se izvoli poseben krajevni odbor
vseh društev in ta odbor naj bo podrejen centralnemu odboru;
naloga tega odbora naj bo zbirati prispevke od posameznikov
in vse prispevke naj pošlje blagajniku centralnega odbora; vsi
prispevki z imeni prispevateljev naj bodo priobčeni v uradnih
glasilih pridruženih organizacij; vsak tak krajevni odbor naj
po svojih najboljših močeh vrši najživahnejšo kampanjo za zbi-
ranje prispevkov in voditi mora natančen seznam vseh prispe-
vateljev.

Br. Ivan Molek predlaga, naj bo v eksekutivi centralnega
odbora tudi direktor publicitete; predlog podpisan in soglasno
sprejet.

Br. Anton Zbašnik predlaga, naj se pooblasti enega izmed
navzočih, da se udeležijo kot zastopniki slovenskih organizacij
konference sklicane od H. B. Z. in naj poroča o zaključkih,
sprejetih na tej konferenci; predlog soglasno sprejet.

Br. Janko N. Rogelj soglasno izvoljen za zastopnika cen-
tralnega odbora na konferenci, sklicani od H. B. Z.

Br. Ivan Molek predlaga, naj ima vsaka prijavljena orga-
nizacija po enega zastopnika v centralnem odboru; predlog so-
glasno sprejet.

Br. Vincent Cainkar predlaga, naj se centralni odbor sam
konstituirajo; predlog soglasno sprejet.

V centralni odbor so izvoljeni: Od ABZ Janko N. Rogelj,
JPZ Sloge John Ermenc, SNPJ Vincent Cainkar, KSKJ Joseph
Zalar, SZS Leo Jurjovec, SZS Josephine Erjavec, SSPZ William
Rus in od SDZ John Gornik, od Družbe Sv. Družine pa Frank
Vidic. Soglasno zaključeno, da so uradna glasila prijavljenih
organizacij obenem tudi uradna glasila centralnega odbora.

Soglasno odobreno, da je ta centralni odbor samo za slo-
venske organizacije, kadar se pa organizira sličen odbor od
hrvaških in srbskih organizacij, naj ta odbor takoj stopi v stike
z izvoljenima odboroma v svrhu sodelovanja; v slučaju izpra-
nitve kakega mesta v centralnem odboru, naj dotična organiza-
cija imenuje drugega zastopnika, ki avtomatično prevzame iz-
praznjeno mesto.

Br. Anton Zbašnik predlaga, naj ima ta centralni odbor
polno moč izvajati vse, kar je zapovedano v sprejetem proglasu
in drugih sprejetih zaključkih tega zborovanja; predlog so-
glasno sprejet.

Soglasno odobreno, naj centralni odbor potrdi zapisnik
zborovanja.

Br. Janko N. Rogelj se zahvali v imenu Ameriške bratske
zveze za udeležbo in konstruktivno zborovanje, ki je dokazalo,
da smo v resnici iskreni za skupno akcijo pomagati našim brat-
tom v stari domovini, ki so sedaj zaslužni po brutalnem na-
cizmu in fašizmu.

Br. Joseph Zalar izvaja, da je vesel, da je to zborovanje do-
kazalo, da smo vsi edini v enem cilju, kako pomagati najbolj
efektivno ljudstvom v Jugoslaviji, da smo mi v Ameriki za eno-
tno Jugoslavijo in da se tako pokažemo tudi pred ameriško jav-
nostjo.

Br. Vincent Cainkar izjavi, da ga veseli, da se je to zboro-
vanje, ki je zgodovinske važnosti, vršilo v poslopju SNPJ in da
so prostori SNPJ centralnemu odboru vedno brezplačno na raz-
polago; naše geslo naj bo: neustrašeno naprej po začrtani poti
in jugoslovanske podporne organizacije naj skupno delujejo za
dobrobit našega naroda tukaj v Ameriki in stari domovini! —

Br. Joseph Zalar se zahvali br. Cainkarju za brezplačne
prostore zborovanja, nakar zaključi zborovanje ob 1:30 popold-
ne.

Joseph Zalar, predsednik. Peter Bernik, zapisnikar.
PRVA SEJA CENTRALNEGA ODBORA
19. aprila popoldne

Br. Joseph Zalar, predsednik skupnega zborovanja, odpre
sejo in predloži konstituiranje centralnega odbora.

Za predsednika soglasno izvoljen br. Vincent Cainkar; za
podpredsednika Josephine Erjavec; za tajnika soglasno izvo-
ljen br. Joseph Zalar; za blagajnika soglasno izvoljen Leo Jur-
jovec; za direktorja publicitete soglasno izvoljen Janko N. Ro-
gelj; v nadzorni odbor: William Rus, predsednik, John Ermenc,
John Gornik in Frank Vidic.

Br. Janko N. Rogelj predlaga, naj bo Peter Bernik stalen
zapisnikar centralnega odbora; predlog soglasno sprejet.

Soglasno odobreno, naj bo uradno ime tega odbora Jugo-
slavski pomožni odbor, slovenska sekcija, angleško Yugoslav
Relief Committee, Slovene Section.

Soglasno zaključeno, naj se ves denar vlaga na to uradno
ime v First National Bank of Chicago na tekoči (čkovni) račun
in vsi čeki za dvig vsot morajo biti podpisani od predsednika,
tajnika in blagajnika.

Soglasno odobreno, naj izredno važne zadeve, katerih re-
šitev je nujna, reši ožji odsek, katerega člani so v Chicagu in
toliko blizu, da se lahko nemudoma udeležijo seje; isti odsek naj
tudi odobri zapisnik zborovanja in prve seje centralnega odbora.

Zaključek seje.

VINCENT CAINKAR, preds. PETER BERNIK, zapis.

Piščalka
(Konec.)
"No, pa prinesi mu jo, Giza,
jeli?" je končala stara gospa.
Prihitela je Giza kot krilata,
odprla podolgovato skatlo.
"Glej, mali, tako se vzame v
roke, usta narediš tako, kakor
da bi hotel žvižgati, pihaš pola-
goma. Tako..." In ona je zad-
nji zlog izgovorila na luknjici in
v istem hipu zaigrala. "Lepa na-
ša domovina." Da! Bilo je ča-
robno. Njeni prsti, njena nag-
lica, tako hitro odpira, tako hi-
tro zapira tiste luknjice, kako
piha... njena prijaznost, prav
malo še, in ostal bi bil tukaj za
dolgo.
Nekoč me je opazil šolski
upravitelj (o, da je živ, polju-
bil bi mu roko), ko sem sedel
na pragu in pisal na flavto.
Prsti so mi bili hrapavi, ali sluh
ni bil hrapav...
Njemu se zahvaljujem za
ljudsko šolo. V treh letih sem
končal štiri razrede. Ugajala
mu je moja godba.
Moj oče se je pohabil v jami.
Včasih je bil slabe volje, a sem
mu zagodel kaj šaljivega. Nekoč
se je nasmejal ter mi dejal: "Ali
ni prav, da sem tebi tisto zlomil
ter te odgnal na delo, komaj bi
iz tebe danes postal človek?" A
to je res.
Po mnogih prošnjah, laska-
njah, postu in izpitih sem prišel
na vstopnišče. Po prvem letu
sem se vrnil domov. V hiši so
spali v globokem delavskem snu.
Kral sem na vrata, enkrat, dva-
krat, večkrat nisem hotel. Use-
lel sem se na košaro. Že deset-
krat sem spoznal hiše, z istimi
sencami od streh in ograj ista
stebelca, ki od prahu niso mo-
gla večja zrasti. Pot brez diha
tiha, zapuščena.
Vzel sem violino ter previdno
igral pianissimo, misleč na mi-
nulo življenje... misleč o Ku-
li in njenem suhem ornemu polju.
Kakor da na tej krmežljivosti
živi več rodbin, več skupnosti.
Kolikokrat odnese močnejši po-
etni dež vse posevke! In zakaj
se je moj oče preselil, je jasno.
Zemljo so razdelili, nanj, na
najmlajšega, je odpadla ena njiv-
ca v senci in nekaj prašnega
kosička. Mnogo je takih, ki jih
delitev iz vasi požene v mesto.
Bosna, revna, tesna zemlja, kaj
se v tebi dela, in kaj bi se mo-
glo narediti?
Z Vjeternice je pihal blag no-
čni veter, šumel je izpod zvezd,
in meni se je zdelo, kakor da be-
rem neko neresnično novelo.
Pa sem znova pritisnil violino
k licu in topleje povlekel. Zvo-
ki večkrat predstavljajo prived,
ki se ustvarja počasi kot s pečin
nastavki, kaplja za kapljo.
Slišal sem čez mali tramč
pred kuhinjo, da oče govori:
"Ali ne slišiš, stara, odkod je
to igranje? Kakor da je violi-
na!"
"Slišim malo. Naj, naj! Mo-
žje gredo neke... Kdo bi naj
bil?"
"H-u-u, h-ee, dobro!"
In moj Ivelja je spet zaspal,
zatrudno je verjel, da sliši žena
ponoči bolje in da v temi razlo-
či več. Ali ona je vstala, nagni-
la se skozi okno in me videla...
Ona me je gledala. E, Bog, mati
me je gledala... a nisem hotel

pravnikov in trije prapravniki.
—Smrt beračice v hlevu ob
sinčku. Na Zg. Hudinji pri Ce-
lju pri posestniku Antonu Kva-
su so doživeli žalosten dogodek.
Pri Kvasu je dobila prenočišče
beračica Rozalija Kacičnikova iz
Malega Doliča pri Vitanju s svo-
jim 8 letnim sinčkom. Prenoci-
la je v hlevu. Ko se je otrok zju-
traj zbudil, je seveda hotel po-
klicati svojo mater, ki pa je bila
ponoči v spanju izdihnila. Mest-
ni fizik g. dr. Podpečan je pri-
šel na lice mesta in ugotovil
smrt.

MALI OGLASI

ZAHVALA
Tem potom se zahvaljujem
prijateljem za obiske v bolnišni-
ci in na domu, posebno bratu
Henry Laurič, svaku Vincent
Beni in sestri Mary Pirnat.
Prijatelji me zdaj lahko obišče-
jo na domu, ker sem še vedno
bolan. Se enkrat, najlepša hva-
la vsem skupaj.

Primož Laurič
1110 E. 76. St.

Hiše naprodaj
6 sob hiša za eno družino na
Clearaire Rd., lot 50x140. Cena
\$3,500.
6 sob hiša na Locherie Ave.,
blizu 185. ceste. Lot 50x150.
Jako lep kraj, cena samo \$4,000
6 sob hiša na Marcella Rd.,
lot 79x250. Cena \$5,000.

F. J. Turk
LA SALLE REALTY CO.
878 E. 185. St.
Kenmore 3153-W Ivanhoe 6668
(102)

Soba se išče
Išče se ena ali dve sobi brez
pohištva, za pečati. Naslov se
poizve v uradu tega lista. (101)

Kolesa naprodaj
Po nizki ceni se prodajo 4
nova avtna kolesa, 8 ply, mere
7-21. Vprašajte na 1245 E. 55.
St. Joseph Nosse. (101)

Gostilna v najem
V najem se da gostilna z vso
opremo; na jako prometnem
kraju. Vprašajte na 1245 E.
55. St. Joseph Nosse. (101)

Delo dobi takoj
Natakarica, ki mora biti stara
nad 21 let. Vprašajte v Ko-
zan's Tavern, 23721 Lakeland
Blvd. (102)

Dekle dobi delo
Slovensko govoreče dekle se
takoj sprejme v modni trgovini.
Vprašajte v Bell's Dept.
Store, 15502 Waterloo Rd. (101)

Stalno delo
Ženska dobi stalno delo pri
slovenski družini brez otrok;
mora ostati čez noč; opravlja
bi splošna hišna in gospodinj-
ska dela; plača po dogovoru.
Ali pa se sprejme priletna ože-
njena dvojica, ki bi opravljala
ta posel in bi imela tudi stano-
vanje. Zglasite se na 434 E.
157. St. (101)

Delo išče
Izučen slovenski mesar išče
delo. Za več informacij pokli-
čite: Henderson 2814. (101)

Nabiralke se išče
Išče se nabiralke (solicitors),
ki bi prodajale mlekarke izdel-
ke. Oglasite se na 1365 Addi-
son Rd. (101)

Išče se stanovanje
Išče 2 veliki ali 3 manjše so-
be za okrog 15. maja, med St.
Clair in Superior, od 64. ceste
do Collinwooda. Kdor ima kaj
primernega naj pusti naslov v
uradu tega lista. (101)

Trava naprodaj
Proda se lepa trava (Creep-
ing Band) na jarde; cena jako
nizka. Vprašajte pri Frank
Novine, 23250 Ivan Ave., Eu-
clid, O., tel.: Ivanhoe 4991-W.
(Apr. 23, 24, 25, 30 May 1, 2.)

Hiša naprodaj
Proda se hiša na 109. cesti;
ima 6 sob, kopališče, prodajal-
na, 2 garaži. Proda se poceni
radi odhoda iz mesta. Pokliči-
te Michigan 3434.
(Apr. 28, 30, May 2)

IZ DOMOVINE

—Dva stara brata umrla v 24
urah. V Vojakovcu pri Križev-
cih je umrl v starosti 96 let, po-
sestnik Ivan Črneli, točno 24 ur
za njim pa njegov brat Luka Čr-
neli, ki je štel 97 let. Kljub viso-
kim letom sta bila oba brata
zdrava in sta se dobro počutila.
Luka je še brez očal bral časopi-
se. Družina Črneli se je nase-
lila v Vojakovcu sredi pretekle-
ga stoletja. Bila je stara katoli-
ška graničarska družina, ki se je
naselila v pravoslavni vasi. Dru-
žina se je hitro razmnožila, pri-
selilo se je še več drugih katoli-
ških družin, tako da je danes v
Vojakovcu številno katoličanov in
pravoslavnih enako. Luka Črneli
je bil v Vojakovcu nad 30 let
starešina. Imel je sedem sinov,
ki so si vsi ustanovili svoje dru-
žine. Pogreba se je razen otrok
in vnukov udeležilo tudi mnogo

Sigrid Undset:

KRISTINA — LAVRANSOVA HČI

III—KRIŽ

Skozi okrogle odprtine oken visoko zgoraj je prihajalo noter nekoliko sončne svetlobe, ki je lila med temno rjavimi stebri navzdol. V glavni ladji je bilo zbranih že precej ljudi; sedeli so na klopi, ki je bila krogin-krog ob steni. V prezbiteriju je stala majhna gruča: Jartrud Herbrandova in njena dva brata — Geinulv je nosil roko v obezi — Kolbein Jonsson, Sigurd Geitung in pred škofovim prestolom Tore Borghildsson. Zadaž za rezljanim sedežem in poleg njega sta stala dva mlada duhovnika iz Hamarja, še nekaj drugih mož iz škofovega spremstva in Sira Solmund.

Vsi so trmeli nepremično predse, ko je gospodinja z Jorundgaarda stopila naprej in se globoko priklonila pred škofom.

Gospod Halvard je bil visok in rejen mož ter na vso moč častljiv. Izpod čepice iz rdeče svile so se mu na sencih snežno belo svetili lasje in njegov podolgasto okrogli ter polni obraz je žarel ves velik in rdeč; imel je krepke kljukaste nos, mogočno brado, in usta, ozka kakor špranja, so ležala skoraj brez ustnic med gostimi, obrti-mi sivo belimi kocinami — toda košate obrvi nad njegovimi iskrenimi se, kot oglje črnimi očmi so bile še temne.

"Bog te sprimi, Kristina Lavransova," je rekel gospod Halvard. Premišljeval je gledal ženo izpod svojih mogočnih obrvi. Ene njegovih velikih in belih starih rok je oklepala zlati križ na prsih, z drugo, ki mu je počivala na temno vijoličastem oblačilu, je držal voščeno ploščico.

"Kaj te je prignalo, da si me tu poiskala, Kristina Lavransova?" je znova vprašal škof. "Ali se ti ne zdi, da bi bilo bolj spodobno, ako bi bila do popolne počakala in potem prišla k meni na Romundgaard ter mi tam povedala, kaj imaš na srcu?"

"Jartrud Herbrandova Vas je tukaj poiskala, častiti oče," je odgovorila Kristina. "Ulf Haldorsson je pet in trideset let živel družno z mojim možem; vedno nama je bil zvest prijatelj in pomočnik in dober sorodnik — mislila sem, da bi mu mogla kakorkoli biti v pomoč."

Jartrud je tiho kriknila, porogljivo ali ježno — vsi drugi so se zastrmeli v Kristino, ljudje iz doline ogorčeno, škofovi spremljevalci pa napeto in radovedno. Gospod Halvard je ostro pogledal okrog sebe, nato pa je rekel Kristini:

"Mar si res tako predrzna, da hočeš podpirati Ulf Haldorssona? Nemara veš —" je rekel hitro in dvignil roko, ko je hotela odgovoriti: "nihče nima pravice, da bi te prisilil k izpovedi o tej stvari — nihče razen tvojega soproga — če te ne priganja k temu tvoja lastna vest. Premisli najprej!"

"Mislila sem predvsem na to, gospod škof, da se je Ulf prenaglil in pri cerkvi zgrabil za orožje — na to, ali mu ne bi mogla v tej zadevi s tem pomagati, da bi bila porok zanj. Ali pa," je z veliko težavo spravila iz sebe, "bo moj mož v tej zadevi gotovo vse storil, kar je v njegovi moči, samo da poma-ga svojemu prijatelju in sorodniku —"

Nepotrpežljivo se je škof obrnil k okoli stoječim, ki so bili videti zelo razburjeni:

"Tisti ženi tam ni treba ostati tukaj. Njeni zagovorniki naj medtem počakajo spodaj v glavni ladji — vsi pojdite doli,

dokler bom govoril z gospodarico — in ljudje naj gredo medtem ven," — in Jartrud Herbrandova z njimi.

Eden izmed mladih duhovnikov je ravnokar pripravljaval škofovski ornat. Zdaž je mitro, okrašeno z zlatim križem, previdno položil na razprostrte gube koretija, odšel doli in rekel nekaj besed ljudem v veliki ladji. Drugi so šli za njim. Soseska in z njo Jartrud je zapustila cerkev in cerkvenik je zaklenil vrata.

"Omenila si svojega moža," je rekel škof in jo pogledal kot poprej. "Ali je res, da si se v minulem poletju skušala spraviti z njim?"

"Da, gospod."

"In do sprave ni prišlo?"

"Gospod — oprostite mi moje besede — toda nisem prišla tožiti svojega moža. Prišla sem k vam, da bi govorila z Vami glede Ulfa Haldorssona."

"Ali je tvoj mož kaj vedel o tem, da pričakuješ otroka?" je vprašal škof Halvard; bil je videti jezen zaradi njenega ugovora.

"Da, gospod," je rekla čisto tiho.

"In kako je Erlend Nikulausson sprejel to novico?" je vprašal škof.

Kristina je stala pred njim in sukala med prsti vogal rute, ki ji je visela navzdol — ter gledala v tla.

"Mar se ni hotel spraviti s teboj, ko je to slišal?"

"Gospod, oprostite mi —"

Kristina je močno zardela. "Vseeno je, ali je moj gospod Erlend tako ali tako ravnal z menoj — če more njegov prihod Ulfu kaj pomagati, tedaj vem, da bo Erlend takoj prihitel k njemu."

Škof je nagrbnil in jo pogledal:

"Ali misliš, da bo Erlend iz prijateljstva do tega Ulfa — ali zato, ker je stvar zdaž prišla na dan — vendarle priznal otroka, ki si ga spomladi rodila?"

Kristina je dvignila glavo — zastrmela se je v škofa z velikimi očmi in napol odprtimi usti. Zdelo se je, kakor da šele po malem razumeva pomen njegovih besed. Gospod Halvard jo je resno pogledal:

"Res je sicer, žena, nihče razen tvojega zakonskega druga nima pravice, da te obtoži zbog te stvari. Gotovo pa razumeš, da se bosta hudo pregrešila, ako prevzame nase očetovstvo za otroka nekega drugega moškega, samo da zaščiti Ulfa."

Skoro bo že tu mesec junij, to je mesec nevest. V tem času boste premišljevali, kaj ali kakšno darilo bi kupili nevesti. Najbolj jo boste razveselili, če ji kupite koristne in praktične električne predmete, kateri ji bodo kaj dobro služili v gospodinjstvu. Posebno so priporočljivi električni "toasterji", ki stanejo okrog \$16.00. K temu pa tudi

Bolje bo za vas vse skupaj — če je res, da ste grešili — ako se greha izpoveste in spokorite."

V Kristininem obrazu so se barve kar menjavale:

"Ali je kdo trdil, da ni moj mož — da ni bil otrok njegov?"

Škof je počasi vprašal:

"Ali hočeš, Kristina, naj verjamem, da niti vedela nisi, kaj ljudje govore o tebi in tvojem oskrbniku?"

"Ne." Vzravnila se je in stala pred njim z nekoliko nazaj sklonjeno glavo, obraz ji je bil bel še pod valovito navzdol padajočo žensko ruto. "Zdaž vas pa prosim, častiti gospod in oče, ako je kdo za mojim hrbtom širil govorice o meni, zapoveste mu, da jih ponovi meni v obraz!"

"Nihče ni nikogar imenoval," je odgovoril škof. "To je zoper postavlo. Ampak Jartrud Herbrandova je prosila za dovoljenje, da bi smela zapustiti moža in oditi s svojimi sorodniki domov, ker ga dolži, da se je spečal z neko drugo žensko, poročeno ženo, in z njo imel otroka."

Nekaj časa sta oba molčala. Nato je Kristina ponovila:

"Gospod — prosim Vas, bodite toliko usmiljeni z menoj, prisilite tiste može, naj povedo, tako da jih bom slišala, — da sem jaz tista ženska."

Škof Halvard je pogledal Kristino ostro in vprašujoče. Nato je pomignil z roko. Iz velike ladje so prišli možje in se postavili okrog njegovega prestola. Gospod Halvard je začel:

"Dobri moji možje iz Sila, danes ste ob nepravem času prišli k meni s pritožbo, ki bi jo prav za prav morali najprej predložiti mojemu zaupniku. Vendar nisem ugovarjal, ker sem vedel, da gotovo ne morete biti tako podkovani v zaknih. Zdaž pa je ta žena, gospodinja Kristina Lavransova z Jorundgaarda, prišla k meni z nenavadno prošnjo — prosi me, naj vas vprašam, ali si ji upate v obraz povedati, da se

je tukaj po dolini govorilo, češ da njen soprog Erlend Nikulausson ni oče otroka, ki ga je spomladi povila?"

Sira Solmund je odgovoril: "Na vsakem dvoru in v vsaki koči po dolini so govorili o tem, da je bil otrok spočet v preuštvi in krvoskrunstvu med gospodinjo in njenim oskrbnikom. In zdj se nam kaj malo verjetno, da ta žena ne bi vedela, kaj se govori okoli."

Škof je hotel nekaj reči, toda Kristina je rekla glasno in odločno: "Pri Bogu Vsemogočnem, Devici Mariji, Svetem Olafu in nadškofu svetom Tomažu — nikdar nisem vedela, da se o naju širi ta laž."

"To človek težko razume — čemu je bilo po tvojem tako hudo potrebno prikrivati, da pričakuješ otroka?" jo je vprašal duhovnik. "Skrivala si se pred ljudmi in si vso zimo komaj kdaj stopila iz hiše."

"Dolgo je že tega, odkar sem imela kaj prijateljev med kmeti te doline — zadnja leta sem le malo občevala z domačini. Čeprav do današnjega dne nisem vedela, da so nemara vsi moji sovražniki. Toda vsak praznik sem prihajala v cerkev," je rekla Kristina.

"Res — a zavijala si se v debele rute in se tako oblačila, da

se ni moglo videti, kako se širiš pod pasom —"

"Nič drugače, kot to dela vsaka ženska — ki bi bila pred ljudmi rada dostojna," je kratko odgovorila Kristina.

Župnik je spet začel:

"Da je bil otrok od tvojega moža, kakor praviš — se gotovo ne bi bila tako daleč spozabila, da bi s slabim ravnanjem zakrivila njegovo smrt."

Eden izmed mladih duhovnikov iz Hamarja je priskočil in hitro prestregel Kristino. Trenotek nato je stala kot poprej, blede in vzravnan; s poklonom se je zahvalila duhovniku.

Sira Solmund je srdito nadaljeval:

"To so pravile dekle z Jorundgaarda — tudi moja sestra, ki je prihajala na dvor, je to videla — ženi se je mleko cedilo iz prsi, tako da so bila oblačila skoz in skoz premočena — toda vsaka ženska, ki je videla dečkovo truplo, lahko izpriča, da je od lakote umrla."

Škof Halvard je zamahnil z roko:

"Dovolj, Sira Solmund. Ostati moramo pri stvari, in sicer gre za to, ali se Jartrud Herbrandova, ki je obtožila svojega moža, ni opirala na nič drugega kot na govorice, o katerih gospodinja tukaj trdi, da so zlagane — in ali more Kristina

te govorice ovreči. — Saj nihče ne trdi, da bi bila položila roko na svoje dete —"

Toda Kristina je stala blede tamkaj in ni rekla ničesar več. Škof je spet odgovoril župnika:

"Ti pa, Sira Solmund, si bil dolžan, pogovoriti se s to ženo tukaj in jo opozoriti, kaj ljudje govori. Mar tega nisi storil?"

Duhovnik je zardel:

"Iz dna srca sem molil za to ženo, da bi se radovoljno izpreobrnila od svoje trdovratnosti ter se skesala in spokorila — moj prijatelj njen oče ni

bil," je srdito rekel duhovnik. "Kljub temu pa vendar da je bil Lavrans z Jorundgaarda poštenjak in globoko človek. Gotovo bi bil kaj šega vreden — ta njegova pa mu je nakopavala na sramoto za sramoto. Komaj bila odraslo dekle, že je bila lahkomisljenostjo zakrila smrt dveh dobrih fantov iz še doline. Nato je vrlemo odličnemu viteškemu sinu, ki je bil njen oče izbral za ženo, prelomila zvestobo, neopazno izsilila svojo voljo in odla tistega moža, ki je bil, (Dalje prihodnjice)

bil," je srdito rekel duhovnik. "Kljub temu pa vendar da je bil Lavrans z Jorundgaarda poštenjak in globoko človek. Gotovo bi bil kaj šega vreden — ta njegova pa mu je nakopavala na sramoto za sramoto. Komaj bila odraslo dekle, že je bila lahkomisljenostjo zakrila smrt dveh dobrih fantov iz še doline. Nato je vrlemo odličnemu viteškemu sinu, ki je bil njen oče izbral za ženo, prelomila zvestobo, neopazno izsilila svojo voljo in odla tistega moža, ki je bil, (Dalje prihodnjice)

DEKLETA IN ŽENE!

Za fino in najnovejšo modo **SPOMLADANSKO "STERLING SUKNJO ali SUIT, po nižjih cenah, kakor kje drugje, to od \$14.50 naprej DIREKTNO IZ TOVARNE** in za zanesljivo in točno postrežbo, se obrnite na **BENNO B. LEUSTIG 1034 Addison Road** Ali pokličite: **ENDicott 8506 ali 3426**

ŽENINI IN NEVESTE!

Naša slovenska unijska tiskarna vam tiska krasna poročna vabila po jako zmerni ceni. Pri-dite k nam in si izberite vzorec papirja in črk.

Ameriška Domovina

6117 St. Clair Ave.

HEnderson

UČITE SE ANGLEŠČINE

iz Dr. Kernovega

ANGLEŠKO-SLOVENSKEGA BERILA

"ENGLISH-SLOVENE READER"

kateremu je znižana cena \$ 2.00 in stane samo:

Naročila sprejema

KNJIGARNA JOSEPH GRDINA

6113 St. Clair Ave.

Cleveland, O.

Tebanke vam nudijo svojo postrežbo

PRI NAKUPU NOVIH OBRAMBENO-HRANILNIH BONDov IN ZNAMK ZEDINJENIH DRŽAV

Začeni jutri (1. maja) vam z sodelovanjem vlade Zedinjenih držav spo-daj podpisane banke nudijo svojo postrežbo, da vam pomagajo pri nakupu obrambeno-hranilnih obveznic in znamk.

Te banke priporočajo to zdravo in demokratično metodo financiranja obrambenega programa ter pozivljejo vsakega državljanca, da kupi te bonde in znamke kot patriotično dolžnost ter tudi radi osebnega varčevanja.

Znamke so tako nizko kot 10c vsaka in bondi tako nizko kot \$18.75 vsak ter bodo na razpolago vsakemu moškemu, ženski ali otroku, da sodelujejo pri obrambi naše domovine.

Sledede banke bodo prodajale znamke in serije E bondov ter bodo jemale prošnje za serije F in serije G bonde:

The American Savings Bank Company
The Bank of Cleveland
The Capital Bank
Central National Bank of Cleveland
The Cleveland Trust Company
The Continental Industrial Bank

Union Bank of Commerce

The First National Bank of Rocky River
The Lorain Street Bank
The Morris Plan Bank of Cleveland
The National City Bank of Cleveland
The North American Bank Company
Society for Savings